

ฉันทชนก กำปันทอง 2554: การประเมินผลโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ
ในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สา จังหวัดเชียงใหม่ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการทรัพยากร)
สาขาการจัดการทรัพยากร โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นุชนาถ มั่งคั่ง, Ph.D. 128 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สา จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2553 โดยตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครวเรือนในตำบลโป่งแยงและตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 178 ครวเรือน ซึ่งประกอบด้วยครวเรือนตัวอย่างชาวไทยพื้นเมือง จำนวน 109 คน และครวเรือนตัวอย่างชาวเขาเผ่าม้ง จำนวน 69 คน ทำการประมวลผลข้อมูล โดยใช้วิธีการทางสถิติในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด และค่าต่ำสุด ประกอบกับวิธีการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์เพื่อเป็นตัวชี้วัดความคุ้มค่าของโครงการ

ผลการศึกษา พบว่า โครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของรัฐในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สา จังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2553 มีทั้งสิ้น 50 โครงการ ประกอบด้วย โครงการด้านทรัพยากรป่าไม้ 35 โครงการ โครงการด้านทรัพยากรน้ำ 2 โครงการ โครงการด้านทรัพยากรดิน 1 โครงการ โครงการด้านสิ่งแวดล้อม 6 โครงการ และโครงการด้านการจัดการขยะ 6 โครงการ โดยครวเรือนในชุมชนเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 6.52 ครั้งต่อปี โดยชาวไทยพื้นเมืองเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 6.43 ครั้งต่อปี และ ชาวเขาเผ่าม้งเข้าร่วมโครงการเฉลี่ย 6.68 ครั้งต่อปี

การวิเคราะห์โครงการ พบว่า โครงการมีความคุ้มค่าในการดำเนินการ โดยกำหนดอัตราคิดลดในการวิเคราะห์ต้นทุนโครงการปี พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2552 ใช้ดัชนีราคาผู้ผลิตของประเทศไทย อัตราคิดลดในการวิเคราะห์ผลประโยชน์โครงการปี พ.ศ. 2549 – พ.ศ. 2552 ใช้ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป และการวิเคราะห์ต้นทุนและผลประโยชน์โครงการปี พ.ศ. 2553 ณ อัตราคิดลดร้อยละ 6.15 พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับ 36,638,348.67 บาท และ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนเท่ากับ 2.26 ด้านการวิเคราะห์ความอ่อนไหวได้พิจารณากรณีต้นทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 23 และ ผลประโยชน์ลดลงร้อยละ 23 พบว่า มูลค่าปัจจุบันสุทธิมีค่ามากกว่าศูนย์และอัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุนมีค่ามากกว่าหนึ่งทุกกรณี ดังนั้น ภาครัฐจึงควรดำเนินโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่สา เพื่อสร้างความสมดุลแก่ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืนต่อไป